

Jaarverslag 2012

Vereniging coPrisma

Christelijke organisaties in ontwikkelingsamenwerking

Vereniging coPrisma
Joseph Haydnlaan 2a
Postbus 8591
3503 RN Utrecht
Tel. 030 – 2219680
E-mail: info@prismaweb.org
Web: www.prismaweb.org

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	5
1. Inleiding	6
1.1 Profiel/missie	6
1.2 Ontwikkelingen in 2012 op hoofdlijnen	6
2. Bestuursverslag	7
2.1 Bestuur	7
2.2 Hoofdlijnen	7
3. De vereniging	8
3.1 Leden van de vereniging	8
3.2 Algemene Vergadering	8
3.3 Directeurenoverleg	8
3.4 Stafbureau	8
3.4.1 Staf	8
3.4.2 Kwaliteit	8
4. Financieringen	9
4.1 MFS	9
4.2 Pilot ProCoDe Centraal- en Oostelijk Afrika	10
4.3 PMEL	11
4.4 Basic Health & HIV & aids	11
4.4.1 Beschrijving van het deelprogramma	11
4.4.2 Voortgang van de landenprogramma's	13
4.4.3 Successen en Uitdagingen	15
4.4.4 Lobby, Beleid en onderzoek en Bewustwording	15
4.4.5 Conclusie voortgang Programma Basisgezondheidszorg en hiv 2012	16
4.5 Onderwijs	16
4.5.1 Beschrijving van het deelprogramma	16
4.5.2 Voortgang van de landenprogramma's	18
4.5.3 Successen en uitdagingen	19
4.5.4 Conclusie voortgang onderwijsprogramma 2012	19
4.6 Voedsel- en voedingszekerheid	19
4.6.1 Beschrijving van het deelprogramma	19
4.6.2 Resultaten en activiteiten	20
4.6.3 Voortgang landenprogramma's	20
4.6.4 Leren	21
4.6.5 Lobby	21
5. Financiën	22
5.1 Algemene toelichting op de jaarrekening	22
5.2 Samenwerking van Vereniging Prisma met Vereniging coPrisma	22
5.3 Verkorte jaarrekening	23
5.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	27
5.5 Toelichting op de staat van Baten en Lasten	28
5.6 Toelichting op de balans	28
5.7 Uitzetten van beschikbare geldmiddelen	29
5.8 Accountant	29
6. Uitdagingen voor de toekomst	30
Bijlage 1 - Structuur	31
Bijlage 2 - Lijst van afkortingen	33
Bijlage 3 - Output n.a.v. jaarplan 2012	34

Voorwoord

Dit is het eerste afzonderlijke jaarverslag van coPrisma. Nadat in 2011 coPrisma was opgericht is in 2012 de splitsing tussen Prisma en coPrisma ook met betrekking tot financieel beheer en contracten met medewerkers doorgevoerd.

In het verslagjaar heeft allereerst de uitvoering van de MFS2 subsidie de leden ontvangen via coPrisma, goede voortgang gevonden.

De belangrijkste mijlpaal in bestuurlijk opzicht was in 2012 de oprichting van de ICCO Coöperatie. In de laatste fase van de besluitvorming hierover is binnen de vereniging een stevige discussie gevoerd die vooral te maken had met de taxatie van de financiële risico's van lidmaatschap van de ICCO Coöperatie. Door goede afspraken met de bestuurders van de Coöperatie meen ik dat, zeker gezien het hele voortraject, het een voor de hand liggend en verantwoorde stap is geweest. Dit neemt niet weg dat de betrokkenheid bij de Coöperatie ook voor nieuwe uitdagingen stelt. Zowel voor de bedrijfskant van de coöperatie als voor de eigenlijke samenwerking in het veld, wat de belangrijkste reden is voor oprichting en lidmaatschap (zie verder Hs, 2). Deze samenwerking kreeg in 2012 gestalte in de gemeenschappelijke uitvoering van het MFS2-programma, zoals dat ook eerder plaatsvond (zie Hs. 4). Dit jaarverslag geeft aan dat die uitvoering als regel goed verliep.

Op een verdergaande en meer experimentele wijze is samengewerkt in de pilot decentralisatie in Centraal en Oost Afrika. Ook daarvan wordt hier verslag gedaan. Het heeft van alle betrokkenen veel gevergd en mijns inziens verdienen die allen een compliment voor de constructieve manier waarop we binnen de vereniging en in het verband van de ICCO Coöperatie met dit proces bezig zijn, ook te midden van soms duidelijke verschillen in mening en ervaring. In beide verbanden zal het van belang blijven om naast het eigen institutionele belang ook steeds het belang van onze gemeenschappelijke missie voor ogen te houden.

De ervaring van afgelopen jaar geeft ook op dit punt aanleiding tot vertrouwen in een constructieve voortgang van de samenwerking in beide verbanden.

Drs. J. Wienen, voorzitter van het bestuur
Utrecht, April 2013

1. Inleiding

1.1 Profiel/missie

coPrisma is de vereniging van de leden van Prisma die deelnemen aan de gemeenschappelijke MFS2 financiering die loopt via de ICCO Alliantie. coPrisma onderhoudt de relatie tussen die leden en ICCO. Vrijwel alle leden die in dit MFS2 programma meedoen zijn ook via betrokken bij de in 2012 opgerichte ICCO-coöperatie.¹

De identiteit van coPrisma is dezelfde als die van Prisma. De grondslag van de vereniging is de Bijbel als het Woord van God en het gemeenschappelijk belijden zoals dat is verwoord in de Apostolische geloofsbelijdenis.

De *missie* van de vereniging is:

Gedreven door Gods beweging met deze wereld, werkt coPrisma aan bevordering van verbetering van de situatie van mensen in arme(re) landen die lijden aan armoede² en marginalisering en van gerechtigheid in machtsverhoudingen en toegang tot bestaansmogelijkheden in mondiaal perspectief.

Kernwaarden van coPrisma zijn *gerechtigheid, naastenliefde en rentmeesterschap*. Het werk van de vereniging en haar leden krijgt vorm door ontmoeten & overleggen, positioneren & lobbyen, evalueren & leren, makelen & bemiddelen, inspireren & innoveren. In haar activiteiten wil coPrisma zich kenmerken door de volgende waarden: trouw & transparant, holistisch & helend, professioneel & participatief, verantwoordelijk & vernieuwend.

1.2 Ontwikkelingen in 2012 op hoofdlijnen

Het jaar 2012 was voor coPrisma enerzijds een jaar van doortrekken van lijnen, bestendigen van ingezet beleid met betrekking tot uitvoering van de MFS2 programma's. In formeel opzicht wel van belang was dat de contracten met de leden en met de medewerkers van Prisma werden overgenomen en dat zodoende de splitsing in de loop van het jaar werd voltooid. Anderzijds was het ook een jaar van belangrijke nieuwe stappen, ook al betroffen die in zekere zin het doortrekken van lijnen. Hierbij kan vooral gedacht worden aan de pilot decentralisatie in Centraal- en Oost-Afrika en de oprichting van en aansluiting bij de ICCO Coöperatie en de betrokkenheid bij het ICCO investeringsfonds.

De pilot begon, na veel vooroverleg, formeel per 1 maart. Begin maart verhuisde Janharmen Drost met zijn gezin naar Kampala. Elly Urban was ook in 2012 projectleider van de pilot. Ook na de start bleef veel overleg nodig voor goede afstemming van verantwoordelijkheden en activiteiten. In de tweede helft van het jaar kon meer aandacht uitgaan naar de inhoud van de programma's en naar gemeenschappelijke fondswerving. Tussen augustus en oktober vond een beperkte midterm evaluatie plaats van de pilot. Zie verder paragraaf 4.2.

Ook over de op te richten ICCO-coöperatie is veel overleg geweest, m.n. over de statuten, over het ledenreglement en de samenstelling van de raad van commissarissen en, in de laatste fase, over de Due Diligence van ICCO. Eind oktober besloot de Algemene Leden Vergadering van coPrisma in grote meerderheid Due Diligence, onder bepaalde voorwaarden om lid te worden van de ICCO Coöperatie.

¹ Alleen het Deputaatschap Bijzondere Noden van de Gereformeerde Gemeenten is geen lid geworden van coPrisma maar blijven voor de afgesproken activiteiten wel meedoen met MFS2

² Hierbij wordt uitgegaan van een brede definitie van armoede zoals uitgewerkt door de OESO/DAC die in armoede vijf hoofdimensies onderscheidt die betrekking hebben op bescherming tegen rampen, economische situatie, persoonlijke situatie qua gezondheidszorg en onderwijs, sociaal-culturele en politieke situatie. In en naast deze dimensies onderscheidt Prisma ook nog de geestelijke armoede die betrekking heeft op de kennis van en de relatie met de God die Zich in de bijbel openbaart.

2. Bestuursverslag

2.1 Bestuur

Het bestuur van coPrisma bestond in 2012 uit Jos Wiene, onafhankelijk voorzitter, Ed Bosma, secretaris (directeur St Leger des Heils fondswerving), Johan Immink, penningmeester (adjunct-directeur OM), Jan Lock, bestuurslid (directeur Woord en Daad), Leo Visser, bestuurslid (directeur Red een Kind).

2.2 Hoofdpijnen

Hoofdpijnen van beleid en daarmee samenhangende besluiten in 2012 waren:

- De vereniging coPrisma heeft in de loop van het jaar de MFS2 contracten met de leden en ook de arbeidscontracten met de medewerkers die werkzaam zijn in de uitvoering van MFS2, overgenomen van Prisma. Verder is ook een deel van het eigen vermogen van Prisma overgenomen. De overdracht van activiteiten van Prisma naar coPrisma is door het Ministerie van Buitenlandse Zaken geaccordeerd.
- Het bestuur heeft de statuten en het ledenreglement van de op te richten ICCO Coöperatie becommentarieerd en vervolgens goedgekeurd.
- Een vertegenwoordiger van de coPrismaleden (en lid van het Prismabestuur), Marnix Niemeijer, is betrokken geweest bij de vertrouwenscommissie die was belast met het zoeken van leden voor de raad van commissarissen van de coöperatie; hierover is regelmatig gerapporteerd in de bestuursvergadering en het directeurenoverleg van de vereniging.
- De Algemene Leden Vergadering besloot op 13 november met de grootst mogelijke meerderheid tot aansluiting als lid bij de ICCO Coöperatie. Hieraan ging een intensieve discussie vooraf over de due diligence van ICCO en de financiële implicaties. Om hierover beter geïnformeerd te worden, besloot het bestuur om een commissie in te stellen die de Due Diligence zou bestuderen en gesprekken voeren met de Raad van Bestuur van ICCO en met het accountantskantoor dat de DD uitvoerde. Deze commissie, waarin zitting hadden Johan Immink, penningmeester van coPrisma, Pieter Alblas accountant van coPrisma (en van sommige leden), Harm Slomp, bestuurslid Leger des Heils, en Arnold van Willigen hoofd financiële zaken Woord en Daad, als deskundigen vanuit de leden, heeft haar bevindingen neergelegd in een rapport. Dit rapport werd besproken in de bestuursvergadering van 30 oktober, hetgeen leidde tot een brief aan de Raad van Bestuur van ICCO en een voorstel aan de coPrisma leden tot aansluiting bij de ICCO Coöperatie, met het hierboven vermelde resultaat. In de genoemde brief aan het ICCO bestuur werd gevraagd om een concreet verbeterplan ten aanzien van de aandachtspunten die het DD en het rapport van de coPrisma-commissie hadden vastgesteld en een nader te bespreken voorstel voor fasering van de storting van de garantie t.b.v. eigen vermogen van ICCO.

3. De vereniging

coPrisma is een vereniging waarvan de leden de eigenaar zijn en waar het bestuur verantwoording aflegt over het gevoerde beleid aan de Algemene Leden Vergadering en voorstellen doet tot nieuw beleid. Het bestuur heeft de uitvoerende taken van de vereniging gedelegeerd aan de directie van het stafbureau van de vereniging.

3.1 Leden van de vereniging

In 2012 is geen verandering opgetreden in het ledenbestand van coPrisma (zie bijlage 1).

3.2 Algemene Vergadering

De leden van coPrisma vormen met elkaar de vereniging. Het hoogste orgaan in de vereniging is de Algemene Leden Vergadering (ALV) die het beleid en de activiteiten van de vereniging als organisatie beoordeelt en vaststelt. In het bijzonder gaat het daarbij om het werk van het bestuur en het stafbureau in het licht van het jaarplan en het meerjaren strategische beleidsplan.

Als gebruikelijk zijn er in 2012 drie Algemene Leden Vergaderingen geweest, steeds in aansluiting aan een ALV van Prisma. In de eerste vergadering werden het jaarverslag en de jaarrekening over 2011 vastgesteld.

In de ALV in september werd gesproken over de Due Diligence van ICCO en hoe daarop te reageren, werd het overdrachtsdocument van activiteiten van Prisma aan coPrisma formeel goedgekeurd en werd ook de werkwijze van de midterm review van de pilot goedgekeurd. De ingelaste ALV van 13 november besloot tot lidmaatschap van de ICCO Coöperatie (zie bij bestuursverslag). Deze werd op 14 november formeel opgericht. In de ALV van december werden met name jaarplan en begroting van coPrisma besproken en goedgekeurd.

3.3 Directeurenoverleg

Het DO adviseert de directie inzake beleid dat de directie voorstelt aan het bestuur. Het bestuur kan van daaruit komen met voorstellen ter besluitvorming voor de Algemene Leden Vergadering.

Het Directeurenoverleg van coPrisma vond meestal plaats in aansluiting bij een DO van Prisma behalve als er alleen een DO van coPrisma was belegd.

Alle punten die in het bovenstaande bestuursverslag en in het verslag van de ALV zijn genoemd, werden in een DO voorbesproken.

3.4 Stafbureau

3.4.1 Staf

In de loop van het jaar zijn de stafleden die geheel werkzaam zijn t.b.v. de realisering van de coPrisma MFS2 programma's door coPrisma overgenomen van Prisma.

Dit betreft Arno Louws, Anke Plange-Van Well en Elly Urban. Enkele andere stafleden werken deels voor coPrisma maar zijn in dienst gebleven van Prisma, dat de voor coPrisma gewerkte tijd vergoed krijgt (zie *Bijlage 1*).

Tijdens het zwangerschapsverlof van Anke Plange is Rina Teeuwen als tijdelijke vervanger aangesteld. De vervangingsperiode loopt over de jaarwisseling heen.

Het ziekteverzuim in 2012 was 0.45 %.

3.4.2 Kwaliteit

Wij verwijzen hiervoor naar paragraaf 3.3.2 van het jaarverslag van Prisma.

4. Financieringen

4.1 MFS

Binnen de ICCO Alliantie hebben coPrisma en coPrismaleden bijgedragen aan de implementatie en versterking van landenprogramma's op het gebied van gezondheidszorg en hiv & aids, onderwijs en voedselzekerheid.

Op het directeurenoverleg was MFS2 een vast agendapunt waar directeuren werden geïnformeerd over de voortgang van het MFS2-programma en de bijdrage die van coPrismaleden werd verwacht.

De programmamedewerkers van coPrismaleden kwamen regelmatig bij elkaar, soms per thema (programmagroepen gezondheidszorg en onderwijs), soms op landenniveau (landengroepen). De landengroepen spelen een belangrijke rol in het versterken van de landenprogramma's en de communicatie met de partnercoalities; de programmagroepen zijn van belang voor het inhoudelijk uitwisselen en leren en het bespreken van de algemene MFS2-voortgang en PMEL-zaken.

Voor alle programma's waarin coPrismaleden participeren zijn in 2012 Face to Face bijeenkomsten gehouden, belangrijke ontmoetingen tussen programmamedewerkers (uit Nederland en uit de regio's), coördinatoren van partnercoalities en in sommige gevallen (gezondheidszorg) ook partners.

In 2012 zijn drie programmanieuwsbrieven uitgebracht, om de leden van coPrisma te informeren over alle lopende MFS2-zaken, PMEL, deadlines en bijeenkomsten.

Hieronder geven we per programma een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten over 2012. Een aparte paragraaf wordt gewijd aan de pilot ProCoDe in Centraal- en Oostelijk Afrika.

	<i>MFS-subsidie</i>	<i>Eigen Bijdrage</i>	<i>Totaal</i>
Directe programmakosten MFS2	5.382.972	3.767.165	9.150.137
Programmacoördinatiekosten Prisma-leden	66.400	66.704	133.104
Programmacoördinatiekosten Prisma	55.987	-	55.987
Programma managementkosten Prisma-leden	338.638	340.190	678.828
Programma managementkosten Prisma	327.320	-	327.320
Kosten Pilot	50.708		50.708
Totaal	6.222.025	4.174.059	10.396.084

Tabel 1: Overzicht lasten MFS-programma 2012

	<i>Gezondheidszorg</i>	<i>Onderwijs</i>	<i>Voedselzekerheid</i>	<i>TOTALEN</i>
Afghanistan	425.862	0	0	425.862
Bangladesh	902.597	0	0	902.597
Burkina Faso	0	0	202.504	202.504
DR Congo	485.168	273.835	0	759.003
Ethiopië	401.965	72.800	156.939	631.704
Ghana	0	524.051	0	524.051
Haiti	473.039	0	0	473.039
India	557.969	0	179.505	737.474
Indonesië	0	400.100	0	400.100
Kenia	496.061	82.842	0	578.903

Malawi	190.199	356.533	0	546.732
Oeganda	437.774	0	222.509	660.284
Zuid-Afrika	681.677	0	226.933	908.610
Soedan	598.397	351.991	0	950.388
Zimbabwe	448.886	0	0	448.886
TOTAAL	6.099.594	2.062.152	988.390	9.150.137

Tabel 2: Bestede directe programmakosten MFS2 programma per land en programma 2012 (MFS+EB)

4.2 Pilot ProCoDe Centraal- en Oostelijk Afrika

ICCO en Kerk in Actie hebben enkele jaren geleden een beweging van decentralisatie ingezet. In verschillende regio's zijn regiokantoren geopend en een groot deel van het werk van ICCO en Kerk in Actie is gedecentraliseerd van het hoofdkantoor in Utrecht naar die regiokantoren. Het doel van deze pilot in Centraal- en Oost Afrika is te onderzoeken (en te testen) op welke manier coPrisma en Edukans mee willen en kunnen gaan in deze decentralisatie, met als uiteindelijke doel de programma's en programmacoalities goed te kunnen ondersteunen en de impact in het zuiden te vergroten. Na maandenlange voorbereidingen ging de pilot per 1 maart 2012 echt van start. coPrismaleden (zeven in totaal) en Edukans droegen de verantwoordelijkheid voor de implementatie van gezondheidszorg-, onderwijs- en voedselzekerheidsprogramma's over naar de Regional Office in Kampala (op basis van vastgestelde Thematic Country Plans inclusief budgetten). Het kantoor in Kampala werd verbreed van een ICCO en Kerk in Actie tot een ICCO Alliantiekantoor en de staf werd uitgebreid met twee programmamedewerkers (Janharmen Drost vanuit coPrisma voor gezondheidszorg, Liana Hoornweg vanuit Edukans voor onderwijs). Ook is een netwerkstructuur ontwikkeld waarin het regiokantoor in Kampala samenwerkt met bestaande landenkantoren/vertegenwoordigers van coPrismaleden en Edukans in Kenia, Oeganda en Ethiopië (de Regionale Werkorganisatie).

Begin februari is in Kampala een startworkshop gehouden met de staf van de Regionale Werkorganisatie inclusief het regiokantoor om de nieuwe manier van werken te verhelderen en daarin op één lijn te komen.

In de periode van augustus-september is een (interne) midterm evaluatie van de pilot gehouden (onder leiding van de pilot-projectgroep). Belangrijkste uitkomsten van deze midterm evaluatie waren:

- Rollen en verantwoordelijkheden zijn gedurende het eerste half jaar veel duidelijker geworden
- Er zijn veel nieuwe kansen voor fondsenwerving in de regio (enkele voorstellen zijn al ingediend)
- Het team in het regiokantoor functioneert echt als een Alliantieteam en het enthousiasme over de pilot binnen dat team is groot
- Veel positieve geluiden over de Regionale Werkorganisatie (sterk netwerkconcept, veel uitwisseling en samen leren)
- Er zijn goede pilot-startbijeenkomsten gehouden, in Kampala en in de drie programmalanden.
- Maar de pilot leidt op dit moment ook nog tot veel extra bureaucratie, dubbel werk, extra lagen, inefficiëntie, vertraging in primaire processen. Dit zal verbeterd moeten worden.
- Het is na een half jaar nog heel moeilijk om vast te stellen wat de effecten van de pilot zijn op het niveau van programma's en projecten.

De resultaten van de midterm evaluatie zijn uitgebreid besproken in de pilot-projectgroep, het coPrisma directeurenoverleg en de Directieraad van de Alliantie. De pilot levert belangrijke bouwstenen voor de verdere samenwerking binnen de Coöperatie (en brengt ook knelpunten en discussiepunten aan het licht).

De eindevaluatie van de pilot zal in het voorjaar van 2013 plaatsvinden (door een onafhankelijk bureau). Op basis daarvan zullen besluiten genomen worden of en op welke manier deze pilot een vervolg zal krijgen.

In december 2012 zijn nieuwe donorconferenties georganiseerd om afspraken te maken binnen welke kaders de verantwoordelijkheid voor de gezondheidszorgprogramma's ook in 2013 bij het regiokantoor blijft liggen (tot het moment waarop de eindevaluatie is afgerond en besluiten over een eventueel vervolg zijn genomen). Begin 2013 zullen die conferenties ook plaatsvinden voor onderwijs en voedselzekerheid.

4.3 PMEL

Tijdens de eerste maanden van 2012 vond de rapportage plaats over het eerste jaar van MFS2. De te volgen procedures en de te rapporteren gegevens waren niet van te voren voor iedereen volledig duidelijk. Er was dan ook sprake van een steile leercurve. Uiteindelijk is rapportage wel gelukt, en is ook verhelderd wat bij de jaarlijkse rapportage voor het MFS2-programma komt kijken.

In 2012 is de pilot in Oost Afrika van start gegaan waardoor de verantwoordelijkheid voor planning, monitoring en rapportage voor de programma's in de betreffende landen is verplaatst van de programmamedewerkers van de coPrisma-leden naar het regiokantoor in Kampala.

Ook buiten de pilot zijn in 2012 initiatieven genomen om tot een betere afstemming van PMEL-procedures tussen de leden van de ICCO Alliantie te komen. Er is gewerkt aan een harmonisatie van de PMEL-kalender. Daarnaast is een start gemaakt met het mogelijk maken om MS Dynamics en de daaraan verbonden monitoringtool te gebruiken voor het monitoren van de indicatoren van projecten van coPrisma-leden die onderdeel zijn van het MFS-programma.

De baseline-studie van de Partos-evaluatie, waaraan vrijwel alle MFS2-allianties meedoen, vond plaats in de loop van 2012. In het kader hiervan zijn door consultants bezoeken gebracht aan partnerorganisaties van coPrisma-leden in Bangladesh, Ethiopië en DR Congo. De finale rapporten van deze baseline-studies zullen begin 2013 beschikbaar komen.

In juni is het PME-coachingstraject voor partnerorganisaties van coPrisma-leden en Edukans in Ghana van start gegaan. Doel hiervan is om door middel van coaching de capaciteit van de partners op het gebied van PME te vergroten. De coaching wordt verzorgd door een lokale consultant in samenwerking met MDF-Ghana. Als onderdeel van het traject zijn in 2012 twee workshops gehouden over monitoring en over Theory of Change. Medio 2013 zal het coachingstraject geëvalueerd worden. Het is een pilotproject met als doel te leren op welke wijze PME-capaciteit van partnerorganisaties het beste versterkt kan worden.

4.4 Basic Health & HIV & aids

4.4.1 Beschrijving van het deelprogramma

Het MFS2 gezondheidszorg en hiv programma van de ICCO Alliantie heeft voor 2011-2015 de volgende algemene doelstelling: in 2015 is het maatschappelijk middenveld in staat om verantwoordelijkheid te nemen voor het realiseren van toegankelijke en veerkrachtige gezondheidszorgsystemen in rurale gebieden, met name voor kwetsbare groepen.

Het programma wordt uitgevoerd in 16 landen, waarvan Prisma betrokken is in 12 landen. Uitvoering van het programma gebeurt samen met ICCO en Kerk in Actie. Prisma is de coördinerende alliantiepartner.

In het jaarplan 2012 werden drie subdoelstellingen benoemd. De drie doelstellingen zijn:

1. Het versterken van het maatschappelijk middenveld om actoren binnen het gezondheidszorgsysteem ter verantwoording te roepen.
2. Het versterken van sleutelfiguren (change agents) in lokale gemeenschappen en kerken die een positieve verandering teweeg kunnen brengen op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid, de verspreiding van hiv en het voorkomen van handicaps.
3. Het versterken van structuren om gezondheidspersoneel aan te trekken en te behouden.

Land	Deelnemende leden
Bangladesh	Leprazending (trekker), Woord en Daad, Light for the World
India	Red een Kind (trekker), Leprazending, Woord en Daad, Tear, De Verre Naasten
Afghanistan	Light for the World ¹ (trekker), Operatie Mobilisatie
Haiti	Woord en Daad
Zimbabwe	Tear (trekker), GZB, Dorcas, Trans World Radio
Zuid-Afrika	De Verre Naasten (trekker), Bijzondere Noden, Trans World Radio, Woord en Daad
Malawi	Red een Kind
DR Congo	Leger des Heils (trekker), Red een Kind, Leprazending, Tear
Zuid-Soedan	GZB (trekker), Dorcas, Light for the World ¹
Ethiopië	Onderdeel van de IA Pilot. Regional Office is verantwoordelijk (betrokken leden Tear, Red een Kind, Dorcas, Trans World Radio)
Oeganda	Onderdeel van de IA Pilot. Regional Office is verantwoordelijk (betrokken leden Woord en Daad Tear, Trans World Radio)
Kenia	Onderdeel van de IA Pilot. Regional Office is verantwoordelijk (betrokken leden Dorcas, De Verre Naasten, Trans World Radio)

Tabel 3: Landen en leden participierend in basisgezondheidszorg en hiv programma

2012 was het tweede uitvoeringsjaar van de subsidie van de Nederlandse overheid (MFS2). De landencoalities zijn nu in het tweede jaar en zijn toegegroeid naar het programmatisch werken. In het eerste jaar is er een baseline uitgevoerd om de toenmalige stand van de projecten vast te leggen. Deze uitkomsten worden nu gebruikt om verbetering van de gezondheidssituatie te laten zien. De landencoalities werken aan meer samenhang, meer uitwisseling en waar mogelijk meer gezamenlijke activiteiten van de betrokken partners. De mate waarin dit gebeurt hangt nauw samen met de kracht en de kwaliteit van de coalitie. Uitkomsten en leerervaringen van deze samenwerkingen komen terug onder het kopje 'Voortgang van de landenprogramma's'.

In 2012 kwam de programmagroep Basisgezondheidszorg & hiv 5 keer bij elkaar. Daarnaast is regelmatig een nieuwsbrief verzonden. Deze bijeenkomsten stonden in de eerste helft van 2012 vooral in het kader van het versterken van de landencoalities. In de tweede helft van het jaar werd er een start gemaakt met de leeragenda ontwikkeld door de ICCO Coöperatie en het uitwerken daarvan voor de landencoalities. Het Basisgezondheidszorg- & hiv-programma heeft specifieke leervragen. Hieruit hebben de landencoalities gekozen op welke vragen zij zich de komende jaren zullen focussen.

In 2012 hebben twee vierdaagse regionale face-2-face bijeenkomsten plaatsgevonden: in april Dhaka, Bangladesh, voor programma's in Zuid Azië en in juni in Kampala, Uganda, voor programma's Centraal en Oostelijk Afrika. Programmamedewerkers, coalitiecoördinatoren en partners kwamen bijeen in het kader van uitwisseling en linking & learning. Door het jaar heen zijn er tevens afstemmingsbijeenkomsten van de afzonderlijke landengroepen geweest. Waar gewenst is hier iemand van Prisma bij aanwezig geweest.

Linking & Learning

De doelstelling om in 2012 betrokken te zijn bij het linken en leren en te faciliteren van programma ontwikkeling is gehaald. Nieuwe inzichten en ervaringen zijn gedeeld. Verschillende momenten en trajecten van linken en leren hebben plaats gevonden. Hieronder worden de belangrijkste kort benoemd.

1. *Leersessies tijdens bijeenkomsten van de programmagroep*

De leersessies tijdens de programmagroepbijeenkomsten hebben gefocust op uitwisseling, leren en netwerken, het bespreken van nieuwe ontwikkelingen zoals de opkomst van het vrouwencondoom en de aspecten die gedragsverandering teweeg brengen. Er werd verder aandacht gegeven aan de leeragenda en PMEL.

2. *Face-2-face (F2F) bijeenkomsten*

Tijdens F2F bijeenkomsten in Oeganda en Bangladesh zijn de volgende onderwerpen behandeld:

- De programmatische benadering en strategische allianties om gezamenlijk een verandering in het geheel te brengen (systemic change).
- De Theory of Change waarbij vanuit een analyse naar een strategie gewerkt wordt met daarin mogelijke veronderstellingen verwerkt.
- Planning, Learning en Accountability binnen een programma coalitie.
- Ook is er tijdens deze F2F bijeenkomsten aandacht gegeven aan gedragsverandering, de rechtenbenadering en gender. Dankzij de F2F en mede door de pilot is er bijvoorbeeld interesse ontstaan om binnen de landen van de regio Centraal en Oost Afrika (Zuid-Soedan, DR Congo, Ethiopië, Oeganda en Kenia) meer samen te werken.

3. *Learning Communities en wiki's*

De ICCO Alliantie werkt met online discussiegroepen. Deze discussiegroepen hebben als doel om van elkaars ervaringen te leren en tot nieuwe inzichten te komen. Het afgelopen jaar zijn er diverse discussies gevoerd op de Wiki, discussies over de SAVE methode, de meerwaarde van het programmatisch werken en over gedragsverandering. Na afloop van deze discussies werd een samenvatting gemaakt en gedistribueerd. Hieronder valt ook het delen van interessante en relevante onderwerpen uit de mailings waarop coPrisma is ingeschreven.

4. *Expert meetings om kennis van bepaalde zaken te verdiepen*

coPrisma was betrokken bij de organisatie van de expertmeeting over Community Involvement samen met Share-Net, KIT, Cordaid en Simavi die werd gehouden bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast heeft coPrisma in samenwerking met ICCO en Cordaid een expertmeeting georganiseerd getiteld 'Ideals & realities, the work of faith based organisations in reproduction and sexuality' waarin ervaringen werden uitgewisseld uit het Nederlandse werkveld en internationaal over hun samenwerking met religieuze actoren op het terrein van reproductieve en seksuele gezondheid. Ook hier was een vertegenwoordiger van BuZa aanwezig.

5. *Networking onder elkaar en met verwante organisaties*

coPrisma is namens de ICCO Alliantie sinds juni betrokken geweest bij het op te richten kennisplatform SRGR van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Na input gegeven te hebben tijdens de voorbereidingen over de input van dit platform, heeft de ICCO Alliantie een steunbetuiging ondertekend voor het ontwerp kader dat verder uitgewerkt zal worden.

coPrisma heeft verder regelmatig expertmeetings en uitwisselingsmomenten bijgewoond, zoals de 'Biographies in Times of Crisis: Exploring Religious Narratives of aids in Africa and the African Diaspora' georganiseerd door het Kennisplatform Religie en Development. Een tweede voorbeeld is de conferentie 'Development for All' door o.a. DCDD en Light for the World, met een focus op inclusie voor mensen met een beperking.

4.4.2 Voortgang van de landenprogramma's

De landenprogramma's hebben aan het begin van het jaar een evaluatie over de MFS1-periode doorgesproken, waaruit zijn leer- en veranderpunten uitgehaald die elke organisatie voor zich heeft doorgewerkt. De landenprogramma's hebben zich verdiept in de leeragenda, de landentrekkers hebben samen met de coalitie coördinatoren een relevante leervraag gekozen voor de betreffende coalitie door

middel van een proces waarbij de overkoepelende leervraag van de ICCO Coöperatie is toegespitst op de Basisgezondheidszorg sector. De volgende drie leervragen zijn gekozen door coalities van het gezondheidszorg & hiv programma:

1. Wat zijn de factoren die meewerken aan toegenomen participatie van de doelgroep in het besluitvormingsproces resulterend in een verbeterde toegang voor gezondheid en gezondheid gerelateerde diensten van diezelfde doelgroep?
2. Hoe organiseren programmacoalities hun beleidsbeïnvloeding voor een verbeterde toegang tot gezondheid en gezondheid gerelateerde diensten en hoe effectief zijn ze om die diensten mede beschikbaar te laten zijn voor degene aan de zijlijn van de samenleving.
3. Wat zijn factoren die gedragsverandering beïnvloeden en wat is de rol van de zgn. *change agents* in het proces wat leidt tot gedragsverandering?

Resultaten per leervraag

1. Het versterken van het maatschappelijk middenveld om actoren binnen het gezondheidszorgsysteem ter verantwoording te roepen. Mede dankzij de expertmeetings is er aandacht gegeven aan dit onderwerp. Landencoalities verdiepen zich in het actief betrekken van de doelgroep, ondermeer om de duurzaamheid te verhogen, om organisaties te leren rekenschap af te leggen aan de doelgroep en zo in wederkerigheid toegang tot een verbeterde basisgezondheidszorg te vergroten. Meer dan 60 organisaties van onze partners focussen op dit aspect.
2. Het versterken van structuren om gezondheidspersoneel aan te trekken en te behouden. Ongeveer 20 partnerorganisaties in 7 landen werken aan deze doelstelling. Ook dragen de radioprogramma's van TWR daar aan bij.
3. Het versterken van *change agents* in lokale gemeenschappen en kerken die een positieve verandering teweeg kunnen brengen op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid, de verspreiding van hiv en het voorkomen van handicaps. Vrijwel alle partnerorganisaties werken met change agents, voornamelijk op lokaal niveau. Deze change agents zijn essentieel om op lokaal niveau gedragsverandering op gang te brengen. Stop Aids Now! Heeft een methode ontwikkeld om gedragsverandering te meten. Deze ontwikkeling staat nog in de kinderschoenen maar zal mede door de gekozen leervragen meer uitgediept worden.

De landencoalities en hun plannen

De landenplannen hebben hun specifieke aandachtspunten, maar er is ondermeer aandacht voor capaciteitsontwikkeling van PME en lobby & advocacy vaardigheden; kwaliteit van en toegang tot gezondheidszorg. Er is een focus op bewustwording en gedragsverandering op het terrein van SRGR, hiv en mensen met een beperking, dit gebeurt o.a. via een training van change agents waaronder religieuze leiders, community leiders, gezondheidswerkers, CBOs, en de doelgroep zelf als deze nog niet binnen de genoemde groepen vielen. Tevens zijn er landencoalities die gezamenlijk fondsenwerving doen.

Er kunnen verschillende gradaties aangebracht worden voor de landenprogramma's.

- De eerste groep is de coalitie waar goede stappen zijn gezet in het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten zoals op het gebied van beleidsbeïnvloeding en fondsenwerving, sommige coalities hebben een website of geven publicaties uit. De meeste van deze coalities hebben frequente ondersteuning van een consultant, zoals Zuid-Afrika en Bangladesh.
- De tweede groep kan beschreven worden als een coalitie die meer en meer gaat samenwerken, de meerwaarde wordt gezien en stappen worden gezet om de samenwerking te versterken, vooral in capaciteitsopbouw en beleid beïnvloeding. Zoals Afghanistan en India.
- De derde groep bevindt zich voornamelijk in de fragiele staten en ondervindt hinder door de politieke situatie, geografische afstanden en een slechte infrastructuur. De link tussen de ToC, het landenplan en de indicators moet nog meer ontwikkeld worden, bijvoorbeeld in Zuid-Sudan en Democratische Republiek Congo.

Overigens hebben zowel de landentrekker en programmacoördinator ook invloed op deze ontwikkelingen.

4.4.3 Successen en Uitdagingen

Successen: Voor Ethiopië is er het succes van het binnenhalen van een nieuw fonds en dankzij de samenwerking is daarmee ook een link gelegd met het onderwijsprogramma in dat land.

Verder is er ook positieve vooruitgang doordat verschillende ICCO-partners meer en meer aansluiting vinden bij de Prisma-partners. Bijvoorbeeld in Kenia door het samen schrijven van een voorstel, hebben verschillende partners meer interesse voor elkaar gekregen. Of de regionale partner EHAIA die een partner in Uganda inhoudelijk ondersteunt op het gebied van masculiniteit.

Dankzij de F2F in Bangladesh hebben een aantal landenprogramma's meer inzicht gekregen in de Theory of Change en het programmatisch werken.

De coalitie uit Bangladesh geeft een jaarrapport uit en de coalitie in Zuid-Afrika heeft een eigen website opgezet. Het zijn indicaties die wijzen op de verzelfstandiging van de coalities.

Uitdagingen: Zuid Sudan is een fragiele staat, met enorme afstanden en een kwetsbare samenleving. De coalitie die in 2009 is gevormd, is ingekrompen doordat partners de coalitie verlaten hebben waardoor de programmatic approach een stap teruggezet is. Een nieuwe coalitie wordt gevormd met partners van de Prismaleden.

De kloof tussen realiteit en ideaal wordt niet altijd gezien door de religieuze leiders, zo zijn er nog steeds kerkgemeenschappen die m.b.t. hiv-preventie alleen willen focussen op geheelonthouding op seksueel gebied. De SAVE methode is een goede manier om naast de geheelonthouding ook aandacht te geven aan preventie van ongewenste zwangerschappen, HIV-besmetting en de gevolgen van dien. Samen met de partners wordt gekeken naar een inclusieve benadering waar zowel voor het ideaal als voor de realiteit handvatten aangereikt worden.

4.4.4 Lobby, Beleid en onderzoek en Bewustwording

In Nederland wordt beleid en lobby ondersteund door actieve participatie in netwerken:

- DCDD (Dutch Coalition of Disability and Development), Share-Net (network op gebied van SRGR), de Nederlandse HRH Alliantie (Human Resources for Health), het HIP (Platform Health Insurance for the Poor) en de EAA (Ecumenical Advocacy Alliance)

In het jaarplan 2012 was voorgenomen om door middel van actieve betrokkenheid in verschillende netwerken ons beleid en lobby goed te kunnen ondersteunen en dat heeft op de volgende manier gestalte gekregen:

- Dutch Coalition of Disability and Development: als institutioneel lid met een substantiële bijdrage aan DCDD neemt Prisma deel aan de adviesraad die 2x per jaar bij elkaar komt. Prisma heeft actief bijgedragen aan de heidag waarbij input gegeven is in een nieuw beleid met een sterkere focus op beleidsbeïnvloeding.
- Binnen het platform Health Insurance for the Poor (HIP), waar de ICCO Alliantie is vertegenwoordigd binnen de kerngroep, wordt kennis uitgewisseld zoals over Equity & Health Insurance. Tevens was het HIP mede-organisator van een bijeenkomst met het bedrijfsleven. In 2012 heeft de ICCO Alliantie zich wegens onvoldoende capaciteit teruggetrokken uit de kerngroep. Wel blijft betrokkenheid bestaan bij de seminars die worden georganiseerd.
- Binnen de Human Resources for Health (HRH) alliantie wordt vooral gekeken naar een eerlijke verdeling van gezondheidszorg personeel wereldwijd.

Beleid en onderzoek

In het jaarplan 2012 werd aangegeven dat daar waar gewenst, onderzoeken konden worden uitgevoerd om programmaontwikkeling en –uitvoering te ondersteunen.

- Prisma heeft actief geparticipeerd in de expert meeting over betrokkenheid van de leefgemeenschappen en doelgroepen (community involvement).
- Prisma heeft samen met ICCO en Cordaid de expertmeeting Geloofsgemeenschappen (Faith Based Organisations) en Seksuele Rechten en Gezondheid voorbereid en uitgevoerd.

- Een nieuwe CD Positive in Church is ontwikkeld en uitgegeven. Deze DVD geeft voorlichting aan predikanten over hiv & aids. De DVD is speciaal gemaakt voor partners in Zuidelijk Afrika die werken met religieuze leiders. De DVD en de handleiding behandelen de volgende onderwerpen: Stigma, rol van de pastor, Gender, Jongeren en 'Healings'.

4.4.5 Conclusie voortgang Programma Basisgezondheidszorg en hiv 2012

2012 was een intensief jaar waarin veel keuzes met betrekking tot de inhoud en de uitvoering van het programma zijn gemaakt, waar landenprogramma's zich verder ontwikkeld hebben en waar strategische zetten zijn genomen om de meerwaarde van de coalitie te benadrukken. Zoals het gezamenlijk inzetten op beleidsbeïnvloeding en gezamenlijke fondsenwerving. Er is veel gedeeld tijdens de programmagroep bijeenkomsten met name op *monitoring, evaluation* en *learning*. De aandacht op de verbetering van de Theory of Change heeft geleid tot versterking van de allianties. De leeragenda is geaccepteerd en de leervragen geselecteerd door de programmacoalities. De komende jaren zal de programmatische samenwerking verder uitgediept worden; capaciteitsopbouw voor de coalities is een prioriteit, zo ook het uitwerken van de gekozen leervragen in nauwe samenhang met kennisverdieping. Ontwikkelingen staan niet stil, ondersteuning zal gegeven worden door coPrisma en de data monitoring zal verder geautomatiseerd worden.

4.5 Onderwijs

4.5.1 Beschrijving van het deelprogramma

Het MFS2 onderwijsprogramma van de ICCO Alliantie heeft voor 2011-2015 de volgende algemene doelstelling: in 2015 zijn organisaties en netwerken in het maatschappelijk middenveld in 14 landen effectief in staat om samen te werken met overheden, die verantwoordelijk te houden voor het bieden van gelijke onderwijskansen, en om de kracht van burgers te versterken om aanspraak te maken op hun recht op onderwijs.

coPrismaleden dragen aan zeven van deze landenprogramma's bij. De uitvoering van de landenprogramma's gebeurt in nauwe samenwerking met Edukans (binnen de Alliantie de coördinator voor het onderwijsprogramma), ICCO/Kerk in Actie en ZZG. Voor drie landen hadden coPrismaleden de rol van 'lead' in het programma (Ghana, Indonesië, DR Congo).

Het onderwijsprogramma is gericht op het versterken van onderwijssystemen en draagt bij aan de wereldwijd vastgestelde 'Education for All' doelstellingen. Twee resultaatgerichte doelstellingen zijn geformuleerd:

1. Partners van de ICCO Alliantie zorgen ervoor dat de kwaliteit en relevantie van onderwijs in 14 landen wordt verbeterd – leerlingen, meisjes in het bijzonder, blijven gemiddeld 1 jaar langer naar school gaan, maken de school vaker af en laten betere leerresultaten zien.
2. Partners van de ICCO Alliantie zorgen ervoor dat de toegang tot onderwijs is toegenomen, met eerlijke en gelijke kansen, in 14 landen – kinderen, jongeren en volwassenen die zijn uitgesloten van onderwijskansen nemen deel aan basisonderwijs, vaktraining en functionele alfabetiseringsprogramma's.

Het onderwijsprogramma richt zich op kinderen en jongeren, die uitgesloten of uitgevallen zijn van school, kinderen die onderwijs krijgen van lage kwaliteit en analfabete jongeren en volwassenen. Speciale aandacht wordt gegeven aan gemarginaliseerde groepen zoals meisjes en vrouwen, specifieke gemarginaliseerde (etnische) groepen in bepaalde landen, en mensen met een beperking, omdat zij vaker worden uitgesloten van kwaliteitsonderwijs.

Land	Deelnemende leden
Ethiopië	Wycliffe, Edukans (lead)
DR Congo	Leger des Heils (lead), Red een Kind, Edukans
Ghana	World Servants (lead), Wycliffe, Leger des Heils, Edukans
Indonesië	Oikonomos/Wycliffe (lead)
Kenia	Wycliffe, Edukans (lead)
Malawi	Red een Kind, World Servants, Edukans (lead)
Zuid-Soedan	Light for the World, ICCO (lead)

Tabel 4: Landen en leden participierend in het onderwijsprogramma

Resultaten en activiteiten

Na alle opstartperikelen (bezuinigingen, baselines) in het eerste MFS2 jaar 2011 was er in 2012 meer ruimte voor verdere programma-ontwikkeling en ondersteuning. In verschillende landen werden bijeenkomsten en workshops georganiseerd voor en door de programmacoalities van partners, om meer samenhang in de programma's te brengen.

Edukans heeft in 2012 het STAR-school model geïntroduceerd, een model om de kwaliteit van het onderwijs in beeld te brengen aan de hand van verschillende dimensies en aan de hand daarvan gerichte interventies te doen binnen de school en/of de schoolomgeving en het bredere onderwijssysteem. Dit model is vervolgens in verschillende landen (Ghana, Malawi, Kenia) geïntroduceerd binnen de programmacoalities. Pilotscholen zijn geselecteerd om met dit model te gaan werken en ook breder is dit model gebruikt om de thematische landenplannen verder te ontwikkelen.

De algemene coördinatie van het onderwijsprogramma werd gedaan door de ProgrammaGroep Onderwijs (PGO), die eens per zes weken bij elkaar kwam.

In 2012 is een brede en onafhankelijke programma-evaluatie uitgevoerd van het MFS1 programma (door Context). Belangrijke bronnen voor deze evaluatie waren de project- en landenevaluaties die voor alle projecten en landenprogramma's aan het eind van MFS1 zijn uitgevoerd, vragenlijsten die door de partners zijn ingevuld, interviews met betrokkenen in Nederland en twee workshops in Nederland voor programmamedewerkers en leden van de PGO. In mei 2012 is het rapport verschenen en beschikbaar gesteld aan de coPrismaleden die aan het onderwijsprogramma bijdragen. Enkele belangrijke resultaten en aanbevelingen uit deze evaluatie zijn:

- Methodologisch: tijdens de evaluatie bleek het beschikbare materiaal (project- en landenevaluaties) een lappendeken van rapporten te zijn die helaas onderling zo verschillend van inhoud en opzet waren dat het moeilijk was tot komen tot meer algemene conclusies. Een belangrijk leerpunt is dus dat we veel meer samenhang moeten aanbrengen tussen de evaluaties op verschillende niveaus (project, landenprogramma, wereldwijd programma) tijdens de MFS2-periode
- Effectiviteit. De evaluatie laat zien dat de onderwijsprogramma's effectief hebben bijgedragen aan toegenomen deelname van kinderen aan onderwijs, in het bijzonder onder gemarginaliseerde groepen. Ook heeft het programma in een aantal landen bijgedragen aan de kwaliteit van onderwijs.
- Het ontwikkelen van een duidelijkere Theory of Change en visie op kwaliteit van onderwijs is van belang voor MFS2. Dit geeft ook de programmacoalities meer duidelijkheid en mogelijkheden tot sturing.
- De focus op gemarginaliseerde groepen is belangrijk om vast te houden want hier ligt een belangrijke toegevoegde waarde van de ICCO Alliantie.

Leren en verbinden

- Programmagroepen/themabijeenkomsten. Onderwijsthemabijeenkomsten zijn gewijd aan de MFS1-evaluatie (twee bijeenkomsten), ouderparticipatie, PMEL, ICT en onderwijs (met IICD).
- Face to Face meeting. In november is een F2F bijeenkomst georganiseerd waarvoor uit ieder programmaland een vertegenwoordiger (met een coördinerende functie op programmaniveau) was uitgenodigd. Belangrijkste thema's van gesprek en onderling leren waren: de Theory of Change (omdat deze in veel landenplannen zwak geformuleerd blijkt), STAR school model (en de verbinding daarvan met de Theory of Change), PMEL, verschillende workshops over lobby&advocacy, beroepstraining, inclusief onderwijs en samenwerking met het bedrijfsleden. Door het programma heen was uitwisseling van informatie en ervaringen een rode draad die door de deelnemers hoog werd gewaardeerd. De F2F meeting was georganiseerd in de week waarin Edukans haar tienjarig bestaan vierde, een goede gelegenheid voor alle deelnemers om ook de groots georganiseerde jubileumdag bij te wonen. De F2F meeting is over het geheel genomen door de deelnemers zeer positief gewaardeerd.
- Educaids. coPrisma heeft deelgenomen aan het Educaidsnetwerk en was gedurende heel 2012 in de stuurgroep vertegenwoordigd. In Kenia, Oeganda en Ethiopië zijn bestaande Educaidsnetwerken ondersteund bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van SRHR en onderwijs. In Ghana is SRHR als thema besproken met de partners en er blijkt vraag te zijn naar verdere ondersteuning op dit gebied. Ook in Malawi is ondersteuning geboden aan de onderwijspartners om SRHR in het programma te integreren en een visie te ontwikkelen.

4.5.2 Voortgang van de landenprogramma's

DR Congo. De oploeiende conflicten in Oost-Congo in 2012 vroegen veel aandacht van de partners en verhinderden soms de uitvoering van geplande onderwijsactiviteiten (training van leerkrachten bv.). De humanitaire situatie is verslechterd en het aantal vluchtelingen is sterk toegenomen. Desondanks zijn positieve resultaten behaald met betrekking tot verbetering van infrastructuur, toegenomen aantallen kinderen die onderwijs volgen, toegenomen betrokkenheid van lokale gemeenschappen en ouders.

Ghana. De programmacoalitie is uitgebreid met nieuwe partners (in samenwerking met Edukans) en de samenwerking is geïntensiveerd, met behulp van het STAR School model.

Indonesië. In het onderwijsprogramma op Papua zijn belangrijke verbeteringen doorgevoerd om te bevorderen dat nieuw opgeleide docenten ook werkelijk bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs in dorpsgemeenschappen. De samenwerking met de overheid blijft moeizaam.

Malawi. In Malawi is in 2012 het STAR school model door Edukans geïntroduceerd. Voor de partners van Red een Kind is het nog zoeken hoe zij hierbij kunnen/willen aansluiten. World Servants heeft een bijdrage geleverd aan het realiseren van verbeterplannen die door scholen zijn ontwikkeld. In het algemeen was het in 2012 nog (steeds) erg zoeken hoe er meer samenhang in het programma gebracht kan worden.

Zuid-Sudan. Light for the World heeft een programma voor inclusief onderwijs uitgevoerd. In de loop van 2012 is de samenwerking met ICCO (die ook aan onderwijs bijdraagt) enigszins toegenomen en is gewerkt aan meer samenhang in programma's in de komende tijd.

De onderwijsprogramma's in Kenia en Ethiopië werden begeleid vanuit de RO Kampala. Aan deze programma's hebben partners van Wycliffe een bijdrage geleverd, op het gebied van moedertaalonderwijs, alfabetisering en lobby&advocacy.

4.5.3 Successen en uitdagingen

Succes

De implementatie van het STAR School model in verschillende onderwijsprogramma's blijkt een positieve bijdrage te leveren aan het functioneren van de programmacoalities en hun bijdrage aan de kwaliteit van onderwijs. Met behulp van dit model ontwikkelt men een eenduidiger visie op wat kwaliteit van onderwijs inhoudt en wordt bewust gekozen voor een aantal interventies dat daaraan bijdraagt. De bijdrage van verschillende partners, met hun specifieke expertise, kan daardoor ook gericht worden ingezet en soms worden nieuwe partners benaderd voor bepaalde elementen die de bestaande partners niet kunnen bieden.

De F2F-bijeenkomst kan ook als succes genoemd worden. Deelnemers hadden van te voren weinig zicht op de programma's in andere landen en de uitwisseling werd zeer gewaardeerd. Ook heeft de F2F-bijeenkomst een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de Theory of Change in verschillende landenprogramma's (wordt vervolgd in 2013).

Uitdaging

Het programmatisch samenwerken blijft een uitdaging in verschillende landen. Zoals in Malawi waar het moeilijk blijft om tot een gezamenlijke visie en werkwijze te komen, waarbij ook regionale verschillen nog een rol spelen.

Ook in Ethiopië en Kenia worstelt men hiermee. In de MFS1 evaluatie is dit ook als een belangrijke uitdaging genoemd, waarbij tegelijkertijd de conclusie was dat het programmatisch samenwerken belangrijke bouwstenen biedt om tot meer impact en systeemverandering te komen.

4.5.4 Conclusie voortgang onderwijsprogramma 2012

Het onderwijsprogramma in 2012 heeft goede voortgang gekend. Veel resultaten zijn behaald, waarbij het zwaartepunt in de meeste landen ligt bij de kwaliteit van onderwijs. Programmacoalities zijn versterkt, capaciteit van partners en coalities is toegenomen.

De introductie van het STAR school model heeft bijgedragen aan het vormen van een meer samenhangende visie op kwaliteit van onderwijs; ook de F2F bijeenkomst heeft hieraan bijgedragen, door ontmoeting en uitwisseling en gezamenlijk leren.

Programmatisch samenwerken en PME blijven aandachtspunten voor de komende tijd.

4.6 Voedsel- en voedingszekerheid

4.6.1 Beschrijving van het deelprogramma

Het MFS2 voedselzekerheid- en voedingsprogramma van de ICCO Alliantie heeft voor 2011-2015 de volgende algemene doelstelling: in 2015 zijn er een flink aantal netwerken c.q. coalities gevormd met een goede worteling in het maatschappelijk middenveld die zich hard maken voor verbeterde voedselsystemen en toegang tot voedsel voor achtergestelde groepen. Het recht op voedsel is een belangrijke pijler waarop beleid zal worden beïnvloed.

Het programma richt zich op het versterken van weerbaar maken van lokale voedselsystemen (verbeteren van landbouwsystemen en technieken, inkomens genererende activiteiten gericht op processing en vermarkting, verbeterde voedingspraktijken en disaster risk reduction (DRR) zijn belangrijke activiteiten). Hiertoe werken de partners samen met gemeenschapsgroepen en allianties om deze te versterken en te verbinden met nationale beleidsmakers. De partners ontwikkelen beleidsvoorstellen en brengen die in bij nationale en internationale beleidsdialogen waarbij toegang tot productiemiddelen (land, water, arbeid en inputs) cruciaal is.

Burkina Faso	Woord en Daad
Uganda	Woord en Daad, Tear
Ethiopië	Tear
Zuid Afrika	Tear, (Dorcas vanaf 2012)
Zuid-Soedan	(Dorcas vanaf 2013)
India	De Verre Naasten

Tabel 5: Landen en leden participerend in het onderwijsprogramma

4.6.2 Resultaten en activiteiten

Nu, begin 2013, kunnen we terugkijken op inmiddels twee jaren waarin Prisma heeft bijgedragen aan het Voedsel- en voedingszekerheid programma van de ICCO Alliantie. Het totaal aantal landen waar het programma, i.s.m. ICCO/Kerk in Actie, wordt uitgevoerd is 13, i.p.v. de eerder geplande 21 landen. Prisma is betrokken in zes landen met inmiddels vier leden (zie de bovenstaande tabel). Begin 2012 zijn partners van Primalid Dorcas ook opgenomen in het MFS2 budget. ICCO heeft de lead in alle zes landen. De pilot decentralisatie die begin 2012 is opgezet, raakt ook het voedsel- en voedingszekerheid programma in Uganda. Het programma in Ethiopië werd uitgezonderd van de pilot. Beoordeling van jaarplannen van partners in Uganda (in de regio Karamoja) gebeurt nu direct in samenspraak met de betreffende programmamedewerker in het kantoor in Kampala.

4.6.3 Voortgang landenprogramma's

In 2012 heeft de programmaspecialist een bezoek gebracht aan Burkina Faso. Het programma is duidelijk gegroeid ten op zichte van voorgaande jaren. De lokale partnerorganisaties komen geregeld bijeen om ervaringen met elkaar uit te wisselen, plannen te maken en van elkaar te leren. In 2012 is een duidelijk en ambitieus gemeenschappelijk plan opgesteld. Dit plan wordt nu gebruikt om additionele financiering te zoeken. Eind 2012 resulteerde dit in het indienen van een beknopt voorstel bij de EU, dit beknopte voorstel is inmiddels goedgekeurd en er wordt nu gewerkt aan het uitgebreide voorstel wat begin 2013 ingediend moet worden. Een van de Woord en Daad partners, Credo, heeft een duidelijke toegevoegde waarde in het programma, met name wat betreft het in de praktijk brengen van voedingsvoorlichting en doorsturen van ondervoede kinderen naar gezondheidscentra. De resultaten van de andere partner lagen beneden niveau. Het budget voor deze partner is voor 2013 naar beneden bijgesteld, terwijl meer geïnvesteerd wordt in begeleiding van de partner.

In Uganda zijn de Tear en Woord en Daad partners onderdeel van de decentralisatie pilot. Begin 2012 is het beoordelen van programmalanden uitsluitend in de regio gebeurd. In Uganda is daarnaast een training uitgevoerd op het gebied van Disaster Risk Management, waaraan ook de partners van Woord en Daad en Tear deelnamen. De afstemming tussen de twee locaties van het programma in Karamoja en Lango subdistricts is verder versterkt in 2012: De partners hadden een gemeenschappelijke vergadering (november 2012) waarin besloten werd, naast linking en learning ook gemeenschappelijke lobbyactiviteiten te gaan oppakken. De Woord en Daad partner ADP neemt het voortouw in het lobby traject.

In Zuid Afrika heeft Tear aansluiting gezocht bij de al bestaande coalitie van ICCO/Kerk in Actie partners. Tear brengt daarbij de meer praktische activiteiten in, terwijl de bestaande coalitie meer op politiek niveau opereert. Dorcas heeft in 2012 MFS2 subsidie gekregen die wordt ingezet om vrouwen te stimuleren economisch actief te worden. Er wordt specifiek gestuurd op economische activiteiten die ook direct voedselzekerheid kunnen bevorderen.

Ethiopië. Het jaar 2011 stond in het teken van noodhulp die nodig was i.v.m. voedseltekorten na de droogteperiode. Gelukkig is de situatie in 2012 verbeterd en konden partners weer aan de slag met structurele verbetering van de voedselzekerheid. De focus ligt daarbij vooral op het oprichten en versterken van zogenaamde 'self help groups', waarbij vrouwen speciale aandacht krijgen, omdat vrouwen meestal niet betrokken worden bij de 'cash coöperaties'. Door de self help groups kunnen vrouwen zich toch economisch ontwikkelen. Verder is er geïnvesteerd in verbeterd zaad en het verbeteren van de bodemkwaliteit.

India. De programmamedewerkers van ICCO en De Verre Naasten hebben in 2012 meer geregeld contact gehad. De aansluiting van DVN partners met het al lopende ICCO/IA programma is daardoor verbeterd. De Verre Naasten werkt met twee partners in India aan voedselzekerheid, deze zijn ondermeer actief geweest op het gebied van diversificatie van landbouwproductie, met extra aandacht voor droogteresistente gewassen, wateropvang t.b.v. irrigatie, boomplanten etc.

Hoewel in Zuid Sudan in 2013 nog geen MFS2 subsidie toegekend is, is er via Prismaleden toch een mooi resultaat geboekt. De ICCO Alliantie, inclusief Dorcas, heeft begin 2012 een EU subsidie gekregen ter verbetering van voedsel- en voedingszekerheid. Het betreft een drie-jaren programma, met een budget van ruim 1,2 miljoen Euro.

4.6.4 Leren

In juni werd de tweede face-to-face (f2f) bijeenkomst georganiseerd in Utrecht. Deze werd goed bezocht door zowel programmamedewerkers van Prisma als de decentrale ICCO programmamedewerkers. Een van de centrale thema's waaraan met name Prisma lid Tear heeft bijgedragen betrof klimaatverandering. Een nieuwe tool om de gevolgen van klimaatverandering en andere milieuproblemen in kaart te brengen, werd gepresenteerd. Ook werden de lessen gepresenteerd vanuit de klimaatadaptatie pilot in India. De sessie deed de belangstelling van de medewerkers herleven om voedselzekerheidsprogramma's 'klimaatbestendig' te maken. Het gedetailleerde verslag van de f2f is beschikbaar via de wiki (elektronische leeromgeving) voedselzekerheid, maar kan ook per e-mail worden aangevraagd.

4.6.5 Lobby

Lobby vanuit ICCO, via de Europese netwerken heeft er in 2012 mede toe geleid dat er, eindelijk, serieus wordt gewerkt aan het opstellen van een implementatieplan om het Voedselzekerheidsbeleid daadwerkelijk te gaan operationaliseren. In samenwerking met ondermeer EAA is internationaal een bijdrage aan het goed functioneren van het netwerken van maatschappelijke organisaties die beleidsinput formuleren naar het comité voor voedselzekerheid.

5. Financiën

5.1 Algemene toelichting op de jaarrekening

In dit jaarverslag is een beknopte weergave van de Jaarrekening 2012 opgenomen. De volledige jaarrekening is op te vragen bij het secretariaat. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor Jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven (RL 640). Dit is de eerste jaarrekening van de Vereniging coPrisma. De beginbalans is nihil. De Staat van Baten & Lasten opgenomen met de vergelijkende cijfers met betrekking tot de uitvoering van MFS in 2011. De vergelijking is gebaseerd op de MFS subsidieafrekening aan ICCO.

De presentatie van de jaarrekening is gelijk aan de goedgekeurde begroting van 2013. De belangrijkste wijziging met de jaarrekening van 2011 is de herrubricering (begroting en realisatie) van de kosten voor Adicisim BV uit Salarissen en Lonen naar Overige uitvoeringskosten omdat er in 2012 geen sprake meer was van een gedelegeerd bestuurder.

5.2 Samenwerking van Vereniging Prisma met Vereniging coPrisma

Vereniging coPrisma is voor de looptijd 1 juli 2012 tot en met 31 december 2015 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met Vereniging Prisma te Utrecht. In dat kader heeft zij de activiteiten die betrekking hebben op het uitvoeren van projecten in het kader van te ontvangen subsidies op grond van het Medefinancieringsstelsel II (hierna: MFS 2) en de daarvoor noodzakelijke activa, verplichtingen en personeel overgenomen van Prisma.

De samenwerking heeft ten doel tot kostenbesparing te komen door efficiënt beheer en voor gezamenlijke rekening activiteiten te verrichten uitsluitend ten behoeve van de individuele uitoefening van de activiteiten van de participanten.

De kosten, verbonden aan de samenwerkingsactiviteiten, worden verdeeld onder de partijen volgens een vaste verdeelsleutel gebaseerd op de tijdsbesteding en loonkosten van de betrokken werknemers. De kosten die op grond van deze samenwerking worden verdeeld, bestaan uit exploitatiekosten van de gezamenlijke huisvesting, bedrijfsuitoefening en uit de loonkosten van medewerkers, die voor beide partijen werkzaamheden verrichten.

De vereniging coPrisma is opgericht in november 2011. De vermogensoverdracht is berekend per 01-01-2012 op basis van de verplichtingen t.a.v. het personeel op basis van de kantonrechttersformule en een eenmalige dotatie van € 100.000 ten behoeve van nog te ontwikkelen beleid en bijdrage aan het garantiefonds van de ICCO-Coöperatie.

Over 2012 zijn afzonderlijke jaarrekeningen opgesteld, voor Vereniging Prisma en voor Vereniging coPrisma. De formele overdracht van de activiteiten en activa vond plaats op 1 juli 2012. De jaarrekening is minder inzichtelijk als de cijfers die betrekking hebben op de uitvoering van de MFS2-activiteiten voor het eerste half jaar opgenomen worden in de jaarrekening van Prisma en het tweede halfjaar in de jaarrekening van coPrisma. Daarom is besloten om de periode van de jaarrekening gelijk te stellen aan het volledige kalenderjaar.

5.3 Verkorte jaarrekening

Balans per 31 december 2012 (na resultaatbestemming)

	31-12-2012	30-11-2012
	€	€
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Financiële vaste activa</i>		
Participatie in ICCO-coöperatie	1.000.000	-
 <i>Langlopende Vorderingen</i>		
Vordering op leden i.v.m. participatie ICCO-coöperatie	250.000	-
 <u>Plottende activa</u>		
<i>Kortlopende Vorderingen</i>		
Rekening courant coPrisma/Prisma	7.262	-
Vordering op leden i.v.m. participatie ICCO-coöperatie	545.099	-
Vooruitbetaalde subsidie	258.889	-
Overige vorderingen	73.886	-
	885.136	-
 <i>Liquide middelen</i>		
	1.190.666	-
 Totale activa		
	3.325.802	-

	31-12-2012	30-11-2012
	€	€
PASSIVA		
Kapitaal		
Kapitaal van leden voor participatie ICCO-coöperatie	1.000.000	-
Reserves en fondsen		
<i>Reserves</i>		
Continuïteitsreserve	175.839	-
Bestemmingsreserve	-	-
	<u>175.839</u>	<u>-</u>
<i>Fondsen</i>		
Bestemmingsfondsen	1.322.737	-
Voorzieningen		
Reorganisatievoorziening	-	-
Langlopende schulden		
Nog te betalen ledenkapitaal ICCO-coöperatie	250.000	-
Kortlopende schulden		
Nog te betalen ledenkapitaal ICCO-coöperatie	500.000	-
Belastingen en sociale lasten	6.765	-
Overige kortlopende schulden	70.461	-
	<u>577.266</u>	<u>-</u>
	<u>3.325.802</u>	<u>-</u>
Totale passiva	3.325.802	-

Staat van baten en lasten en resultaatbestemming met vergelijking van de cijfers van het MFS-deel over 2011

	Realisatie *	Begroting	Realisatie
	2012	2012	2011
	€	€	€
Baten			
Subsidies	6.372.549	6.308.000	7.368.028
Eigen bijdrage leden	4.174.059	3.252.639	4.443.527
Contributies	2.500	2.500	-
Financiële baten	52.635	12.000	48.043
Overige baten	-	40.000	-
Totaal baten	10.601.743	9.615.139	11.859.598
Lasten			
Projectbestedingen			
Bestede subsidies	5.894.706	5.977.060	5.963.916
Bestede Eigen Bijdrage leden	4.174.059	3.252.639	4.480.224
Kosten ten behoeve van leden	-	45.000	-
	10.068.765	9.274.699	10.444.140
Uitvoeringskosten			
Lonen en salarissen	193.732	211.200	208.898
Sociale lasten en pensioenlasten	66.465	65.000	56.548
Overige uitvoeringskosten	69.623	80.800	67.130
	329.820	357.000	332.576
totaal lasten	10.398.585	9.631.699	10.776.716
Resultaat	203.158	-16.560	1.082.882
Mutatie bestemmingsfondsen	-203.158	16.560	-1.082.882
Overschot	-	-	-

* 2012 betreft een lang boekjaar, v.a. 30-11-2011 t/m 31-12-2012 en betreft de eerst verantwoordings sinds de oprichting

Resultaatbestemming

	Realisatie 2012 <u>€</u>	Realisatie 2011 <u>€</u>
Resultaatbestemming bestemmingsfondsen		
Bestemmingsfonds MFS Subsidie	203.158	1.119.579
Bestemmingsfonds MFS Eigen Bijdrage	-	- 36.697
	<u>203.158</u>	<u>1.082.882</u>
Totaal bestemming van het Resultaat	<u>203.158</u>	<u>1.082.882</u>

5.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Vereniging voor Reformatorische en Evangelische
Ontwikkelingssamenwerking Prisma
Joseph Haydnlaan 2 A
3533 AE UTRECHT

Wij hebben gecontroleerd of de in dit jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening over 2012 op de juiste wijze is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2012 van Vereniging voor Reformatorische en Evangelische Ontwikkelingssamenwerking Prisma. Bij de jaarrekening hebben wij op 26 maart 2013 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Het bestuur van de Vereniging is verantwoordelijk voor het opstellen van de verkorte jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals gehanteerd in de jaarrekening 2012. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring van de onafhankelijke accountant inzake de verkorte jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig in te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verkorte jaarrekening op de juiste wijze is ontleend aan de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel is de verkorte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten op de juiste wijze ontleend aan de jaarrekening.

Toelichting

Wij vestigen er de aandacht op dat voor het inzicht dat vereist is voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van de Vereniging en voor een toereikend inzicht in de reikwijdte van onze controle de verkorte jaarrekening dient te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening, waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij op 26 maart 2013 verstrekte goedkeurende controleverklaring. Deze toelichting doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Was getekend,
Slidrecht, 28 mei 2013.
WITh Accountants B.V.
P. Alblas RA

WITh

Herenweg 113 • 2402 ND
Postbus 2150 • 2400 CD
Alphen aan den Rijn
T 0172 - 750175

E info@withaccountants.nl
I www.withaccountants.nl
ING 66.78.30.162
KVK 28112484

WITh accountants B.V.
heeft vestigingen in
Alphen aan den Rijn,
Gouda en Slidrecht

5.5 Toelichting op de staat van Baten en Lasten

De baten uit de subsidie zijn licht hoger dan verwacht omdat besloten is dat de kosten voor PMEL bij ICCO gedekt kunnen worden met een lager percentage. Hierdoor was het niet nodig om een deel van de kosten voor de pilot in Oost-Afrika door te belasten aan de participerende leden.

Omdat de helft van de tijd van de medewerker op het regiokantoor betrekking heeft op programma coördinatie, is besloten deze kosten te dekken uit middelen voor programma coördinatiekosten. De ICCO Alliantie heeft gevraagd of Arno Louws deels werkzaam kan zijn voor de FACTS afdeling. Hierdoor kon € 10.000 worden doorbelast. Dit verklaart de lagere besteding bij Lonen en salarissen.

Huisvestingskosten vielen wat lager uit dan begroot terwijl de kantoorkosten hoger uitvielen vanwege de extra kosten van de verhuizing, met name de installatie van nieuwe telefoons.

De jaarrekening werd voor het eerst in huis opgesteld waardoor de accountant zich kan beperken tot de controle werkzaamheden. De jaarrekening geeft de kosten weer conform de ontvangen offerte die is aangepast aan deze nieuwe werkwijze.

In 2012 zijn er geen kosten gemaakt voor het volgen van cursussen door de werknemers.

De besteding van de subsidies is in lijn met het jaarplan. De leden hebben meer eigen middelen besteed aan de programma's dan de minimaal verplichte eigen bijdrage (34%). Deze extra eigen bijdrage is wel opgenomen in de jaarrekening omdat de cashflowsheets dan aan sluiten bij de totale contractering door de leden wat de monitoring vergemakkelijkt.

Niet bestede subsidie wordt middels de mutatie bestemmingsfondsen toegevoegd aan het bestemmingsfonds. Omdat de contributie volledig gebruikt is voor de kosten van de ledenvergadering en de rente-inkomsten verantwoord moeten worden onder de subsidie, is het overschot per definitie nihil.

5.6 Toelichting op de balans

De dotatie van Prisma aan coPrisma is toegevoegd aan de continuïteitsreserve.

In 2012 is door ICCO, Kerk in Actie en Prisma besloten tot oprichting van een coöperatie. Voor 1 juli 2014 wordt door de coPrisma-leden in totaal € 1.000.000 ingelegd. De inleg van de leden is naar rato van het aandeel dat een lid ontvangt uit de MFS-subsidie. De betaling van de inleg is afhankelijk gesteld van een verbeterplan dat de Raad van Bestuur van ICCO heeft opgesteld. In 2012 heeft coPrisma is de eerste 25% gestort, bij voldoende progressie zal in 2013 50% worden gestort en in 2014 (voor 1 juli) de laatste 25%. De stortingen zijn geormerkt vermogen van de coöperatie en blijven eigendom van de inbrengers. Een aantal leden moet nog € 45.099 worden overgemaakt aan coPrisma.

De uitbetaling van de subsidie werd gebaseerd op het beschikbare budget en de voortgang zoals gerapporteerd in de cashflowsheets. Bij het afsluiten van het jaar bleek dat er uiteindelijk minder was gecontracteerd door de leden. Vandaar een post vooruitbetaalde subsidie op de balans.

In 2012 werden de laatste uitgaven gedaan die betrekking hadden op de reorganisatievoorziening. De onttrekkingen hebben voor 43% betrekking op extern advies voor overgang naar de coöperatie, voor 28% op kosten alliantie, 20% eenmalige kosten detachering medewerker naar het regiokantoor in Oost-Afrika en 9% huur van het pand in Houten dat door een lagere bezetting verlieslatend was.

5.7 Uitzetten van beschikbare geldmiddelen

De vereniging coPrisma belegt de banktegoeden niet in aandelen of obligaties. Deposito's kunnen worden aangegaan als het rendement daarvan significant hoger is dan de spaarrekening met een variabele rentevergoeding. In 2012 was dat niet het geval.

5.8 Accountant

De jaarrekening en subsidieafrekening van coPrisma wordt gecontroleerd door WITH Accountancy B.V. WITH specialiseert zich in non-profit organisaties en is goed op de hoogte van de OS sector, waaronder diverse coPrisma leden.

6. Uitdagingen voor de toekomst

Een belangrijke uitdaging voor coPrisma is het mee vormgeven aan de samenwerking binnen en met de coöperatie. Daarbij moet vooral worden gedacht aan enkele specifieke trajecten en aspecten van het werk, te weten:

- Het Meerjaren Strategische Plan voor de coöperatie dat in 2013 opgesteld en vastgesteld moet worden. Mogelijk moeten daarin keuzes gemaakt worden m.b.t. vermindering van het aantal landen waarin de coöperatie werkt. Dat kan ook invloed hebben op het werk van onze leden.
- De evaluatie van de pilot decentralisatie in Centraal- en Oost Afrika en het bespreken daarvan met het oog op besluiten over de wijze waarop we verder gaan in de samenwerking binnen de coöperatie. Ook dat kan voor het werk van onze leden en de coöperatie in de betreffende regio en eventueel in andere regio's behoorlijk van invloed zijn. De uitdaging zal niet alleen zijn om verstandige besluiten te nemen die onze core business versterken, maar ook om dat te doen op een wijze en met een uitkomst die het voor alle leden mogelijk maakt om con amore mee te gaan.
- Daarnaast ook het meedenken en meedoen in de inrichting van het zogeheten 'Investeringsfonds', ICCO Investments, dat enerzijds een afzonderlijke entiteit vormt maar anderzijds nauw is verbonden met de coöperatie. Vooralsnog doet maar een heel beperkt aantal leden daaraan daadwerkelijk mee. Mogelijk zal dat aantal, op basis van de ervaringen van ICCO Investments dat aantal nog toenemen. Dat sociaal investeren al op relatief korte termijn een belangrijk instrument zal zijn in het geheel van ontwikkelingssamenwerking wordt door weinigen nog betwijfeld.
- Een grote en cruciale uitdaging zal zijn om in de aanloop naar de post-MFS2 periode, na 2015 voldoende fondsen te werven om op ten minste hetzelfde activiteitsniveau door te gaan met ons werk, zowel voor de coöperatie als 'bedrijf' alsook voor onze leden. Bundeling van krachten ook in institutionele fondswerving en tegelijkertijd goede afstemming waar organisaties binnen de coöperatie een eigen institutionele fondswerving hebben, zal daarvoor essentieel zijn.
- Ook op coPrisma-niveau zal het een uitdaging zijn om binnen de coöperatie mee te denken over de Post2015 ontwikkelingsagenda van de VN. Daarbij gaat het onvermijdelijk ook over onze visie op een rechtvaardiger en duurzamer wereld in het algemeen, wat daartoe kan bijdragen en wat daarvoor in diverse samenlevingssectoren (politiek, productie en consumptie, financiële wereld, kerken en maatschappelijke organisaties) en op diverse niveaus nodig is.

Bijlage 1 - Structuur

Bestuur

Het coPrismabestuur heeft een onafhankelijke voorzitter. De overige bestuursleden worden uit de leden van Prisma gekozen. In december 2012 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Functie	Naam
Voorzitter	Jos Wienen
Secretaris	Ed Bosma
Penningmeester	Johan Immink
Lid	Leo Visser
Lid	Jan Lock

Leden

Per eind december 2012 waren de volgende organisaties lid van de Vereniging coPrisma:

Lidorganisatie	Vertegenwoordiger(s) in 2012
Deputaatschap Diaconaat van de Christelijke Gereformeerde Kerken	Gé Drayer
Gereformeerde zendingsbond in de PKN	Jan Ouwehand
Leger des Heils, Internationale ontwikkeling en samenwerking	Hans van der Graaf / Harm Slomp
Stichting Light for the World	Ton ten Hove / Matthijs Nederveen
Stichting De Verre Naasten	Robert Scholma / Janneke de Vries
Stichting Dorcas Hulp Nederland	Michel Gendi / Joeke van der Meij / Nico Hoogenraad
Stichting LEPRAzending Nederland	Henno Couprie
Stichting Operatie Mobilisatie	Johan Immink/ Robert-Jan Sterk
Stichting Red een Kind	Leo Visser
Stichting Tear	Marnix Niemeijer
Stichting Woord en Daad	Edwin Visser/Leen Stok/ Dicky Nieuwenhuis
Stichting World Servants Nederland	Els Nijman / Riek Lock
Vereniging Wycliffe Bijbelvertalers Nederland	Bram van Grootheest

Kantoor

Op 31 december 2012 waren de volgende medewerkers in dienst van coPrisma:

Naam	Functie	fte
Anke Plange-van Well	programmaspecialist BGZ	0,84
Elly Urban	programmamanager MFS2 / projectleider pilot	0,8
Arno Louws	MFS medewerker PME en financiën	0,6

Op 31 december 2012 waren de volgende medewerkers in dienst van Prisma:

Naam	Functie	fte
Henk Jochemsen	algemeen directeur	0,80
Gert Bekebrede	programmamanager EO Metterdaad en controller	1,00
Aafke Maathuis-Kort	projectsecretaris en kwaliteitsmedewerker	0,50
Joanne van der Schee-van de Kamp	coördinator beleidsbeïnvloeding	0,65
Tineke Viteri Delgado-Hogewoning	directiesecretaresse	1,00
Evert Heger	administrateur	0,10

In onderstaande tabel is opgenomen hoe de arbeidstijd van medewerkers van Prisma procentueel over beide Verenigingen is verdeeld:

	Prisma			coPrisma
	Vereniging	Metterdaad	Totaal	MFS
Henk Jochemsen	50%		50%	50%
Gert Bekebrede	10%	85%	95%	5%
Aafke Maathuis	30%	70%	100%	
Joanne van der Schee	67%		67%	33%
Tineke Viteri	60%		60%	40%
Evert Heger	100%		100%	

Adressen

Post en bezoekadres: Prisma, Joseph Haydnlaan 2a, Postbus 8591, 3503 RN Utrecht
Telefoon: 030-2219680
Fax: 030-6364131
E-mail: info@prismaweb.org

Kamer van Koophandel

coPrisma is ingeschreven in het verenigingsregister onder nummer 55222986 bij de Kamer van Koophandel.

Bank

ABN-AMRO 45.41.01.430 t.n.v. Vereniging Co-Prisma inzake Blockgrant/MFS

Bijlage 2 - Lijst van afkortingen

Aids	Acquired Immune Deficiency Syndrome
ALV	Algemene Leden Vergadering
BGZ	Basisgezondheidszorg
BuZa	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CABA	Children affected by AIDS
CBO	Community Based Organisation
CDA	Christen Democratisch Appèl
CU	ChristenUnie
DCDD	Dutch Coalition on Disability and Development
DD	Due Diligence
DO	Directeurenoverleg
DVN	De Verre Naasten
EAA	Ecumenical Advocacy Alliance
EU	Europese Unie
FBO	Faith Based Organisation
FNS	Food and Nutrition Security
GCE	Global Campaign for Education
GZB	Gereformeerde Zendingsbond
HIP	Health Insurance for the Poor
HIV	Humaan Immunodeficiëntie Virus
HRH	Human Resources for Health
ICCO	Interkerkelijke Organisatie voor Ontwikkelingssamenwerking
ISO	International Organisation for Standardisation (Kwaliteitsnorm)
Kerk in Actie	Kerk in Actie
MFS	Medefinancieringsstelsel
NGO	Niet-Gouvernementele Organisatie
ODA	Official Development Assistance
OM	Operatie Mobilisatie / Outcome mapping
OS	Ontwikkelingssamenwerking
PGO	Programmagroep Onderwijs
PHC	Primary Health Care
PMEL	Project Monitoring, Evaluatie & Learning
PVV	Partij voor de Vrijheid
RD	Reformatorisch Dagblad
SGP	Staatkundig Gereformeerde Partij
SMB	Strategisch Meerjaren Beleidsplan
SRGR	Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten
ZZG	Het Zeister Zending Genootschap

Bijlage 3 - Output n.a.v. jaarplan 2012

Het jaarplan in acties en doelen

Te behalen resultaten in 2012	Jan- mrt	Apr- jun	Jul- sep	Okt- dec
Algemene Vergadering				
Vastgesteld jaarverslag en jaarrekening		X		
Vastgesteld operationeel jaarplan 2013 en begroting				X
Bestuur				
Functioneringsgesprekken met directie gehouden		X		
Gezonde en transparante financiële status van vereniging	X	X	X	X
Bestuursbeoordeling uitgevoerd				X
Directeurenoverleg				
De deelname aan het DO is gemiddeld minstens 75%				X
Voor 100% van de leden is de verhouding tussen Co-Prisma en Prisma helder				X ³
80% van de leden beoordeelt het DO van Prisma en Co-Prisma ten minste als positief				X
De vereniging gebruikt de eventuele kritische kanttekeningen van leden voor verbetering van de aanpak en inhoud van het directeurenoverleg				X
Algemeen directeur				
De AD vertegenwoordigt Prisma op actieve en heldere wijze naar buiten	X	X	X	X
De AD netwerkt en haalt daarbij aanwijsbare resultaten	X	X	X	X
Prisma is ten minste 4 maal in publieke media actief aanwezig		X		X
Zie verder onder Communicatienetwerk, Bezinning, Lobby en Bewustwording				
Kwaliteit wordt actief bewaakt en voorgenomen resultaten worden gehaald	X	X	X	X
In directeurenoverleg zijn voorgenomen resultaten gerealiseerd	x	x	x	x
(Co)-Prisma heeft gekwalificeerde en gemotiveerde staf				X
Co-Prisma brengt haar visie op de coöperatie en op de samenwerking op effectieve wijze in de gesprekken met de partners in de coöperatie	X	X	X	X
Co-Prisma weet haar visie en belangen voldoende te vertalen in de juridische vormgeving van de samenwerkingsvorm	X	X	X	X
Rond april 2013 is de tevredenheid mbt Co-Prisma, ICCO en de pilot CE Africa ten minste een beoordelingsstap verbeterd.				

³ Niet gemeten in deze periode; onderzoek weer in voorjaar 2013

Te behalen resultaten in 2012	Jan- mrt	Apr- jun	Jul- sep	Okt- dec
Bezinning				
Bezinning heeft op ten minste 4 van de 6 DO vergaderingen op relevante wijze aan de orde geweest	X	X	X	X
De Bezinningsactiviteiten hebben op ten minste twee onderwerpen tot bruikbare schriftelijke resultaten geleid				X
Er zijn ten minste drie inhoudelijke bezinningsbijeenkomsten geweest evt. rond DO of ALV				X
Lobby				
De rol en het belang van religie, kerken, FBO's en religieuze leiders in ontwikkelingsamenwerking op de agenda houden van het ministerie en politici.	X	X	X	X
Aandacht vragen voor kwetsbare mensen voor wie voortdurend marginalisering dreigt.	X	X	X	X
(Her)oriënteren en afstemming op lobbyonderwerpen binnen de Alliantie-Coöperatie. (bijv. Onderwijs en voedselzekerheid zal afhangen van de ontwikkelingen van en binnen de Alliantie /coöperatie.)		X		
Het politieke netwerk uitbreiden en onderhouden. Doel is om contact met CU, SGP en CDA goed te houden en om meer samen te gaan werken met de andere fracties zoals VVD, GroenLinks, PvdA en eventueel D66; zo mogelijk ook met PVV en PvdD.	X	X	X	X
Prisma breidt haar netwerk uit op het Ministerie.	X	X	X	X
Prisma participeert in de volgende netwerken: Partos, DCDD, Micha Nederland, EAA, MPI, HRH (namens ICCO Alliantie), GCE (niet actief, wel ondersteunen), het Christelijk Sociaal Congres.	X	X	X	X
Prisma houdt relevante politieke ontwikkelingen bij en anticipeert waar nodig is. (bijvoorbeeld AO, uitkomen van notitie, begroting).	X	X	X	X
Prisma zorgt voor afstemming en samenwerking binnen de Alliantie en binnen Prisma op lobbygebied.		X	X	X
Prisma levert een bijdrage aan het debat en beïnvloedt de opinie door het schrijven van opiniestukken.	X	X	X	X ⁴
MFS Gezondheidszorg & hiv				
Jaarplannen voldoen aan resultaten-framework MFS aanvraag	X			
Programmatisch werken (PA) versterkt in 12 landen	X	X	X	X
Partners in regio's versterkt in Theories of Change, PA, etc. in F2F meeting	X	x		
Inhoudelijke themabijeenkomsten georganiseerd binnen ICCO Alliantie (Health & HIV of gezamenlijk met OND, FNS of anderen)	x	x	x	x
Actief geparticipeerd in benoemde netwerken	X	X	X	X
Programmagroep is actief en leden zijn betrokken	X	X	X	X

⁴ Beïnvloeding vooral via inbreng in stukken van Partos en Micha

Te behalen resultaten in 2012	Jan- mrt	Apr- jun	Jul- sep	Okt- dec
Leden zijn goed betrokken bij learning community (LC)	X	X	X	X
Minstens 2 inhoudelijke discussies gefaciliteerd op LC		X	X	X
Programmagroep versterkt op PME	x	X		
Baselines aangepast, verbeterd en scores meetbaar			x	x
Strategie op samenwerking bedrijfsleven ontwikkeld	x	x	x	
MFS Onderwijs				
Jaarplannen voldoen aan resultatenframeworks MFS aanvraag	x			
Programmatisch werken versterkt in 7 landen	x	x	x	x
Inhoudelijke themabijeenkomsten zijn georganiseerd binnen ICCO Alliantie (Onderwijs of gezamenlijk met BGZ/VZ of anderen): 4 bijeenkomsten	x	x	x	x
Prisma heeft actief geparticipeerd in en bijgedragen aan Educaids	x	x	x	x
Programmagroep is actief en leden zijn betrokken	x	x	x	x
Leden zijn goed betrokken bij learning community (LC)			x	x
Prisma heeft actief deelgenomen en bijgedragen aan PGO (coördinatiegroep Onderwijsprogramma ICCO Alliantie)	x	x	x	x
PME-coachingstraject partnerorganisaties Ghana vindt plaats		x	x	x
MFS Voedselzekerheid				
Jaar(project)plannen voldoen aan resultatenframeworks MFS aanvraag	x			
Programmatisch werken versterkt in 6 landen	x	x	x	x
Goede afstemming tussen Prismaleden en ICCO-FS-specialist heeft plaatsgevonden mbt programmacoördinatie	x	x	x	x
Leden zijn goed betrokken bij Learning Community (LC)	x	x	x	x
Prismaleden hebben geparticipeerd in de Face to Face Meeting FS		x		
MFS algemeen				
PO's van Prisma-leden getraind en geïnstrueerd in PMEL	x	x		
Pilot samenwerking met ICCO-regiokantoor Oost/Centraal-Afrika (ProCoDe) is in uitvoering en wordt gemonitord	x	x	x	x
Mid-term evaluatie van de pilot ProCoDe is uitgevoerd			x	
Programma's van leden zijn gefinancierd op basis van jaarplannen en cash-flow sheets	x	x	x	x
Prismaleden zijn geïnformeerd over MFS zaken d.m.v. een programmanieuwsbrief	x	x	x	x